

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון רפ"ה ♦ שנה ח

שב"ק מסעי ♦ ר"ח אב ה'תשעט

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

**אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם
ביד משה ואהרן ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על
פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם.**

המפרשים הקשו במ"ש אלה מסעי וגו' דחז"ל אמרו שכל מקום שנאמר "אלה" הכוונה שפסל את הקודמים (ואם כתוב ו'אלה עם ו הכוונה שמוסיף כל הראשונים) ובמה שלפנינו לא ראינו שקדמו מסעות זולתם, ואם כן מה מכין הפסוק באמרו "אלה" לפוסלו, וגם הקשו מש"כ ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וגו', ואח"כ כתב להיפך ואלה מסעיהם למוצאיהם.

ובאור החיים הק' כתב לבאר הקושיה הראשונה על פי אנשי אמת שאמרו בזה"ק שהליכת ישראל במדבר היתה לברר ניצוצי הקדושה שבמדבר השביות שם ביד שוכן המדבר ציה, שאנס איש הבליעל החונה במדבר השמש, ששם קנה מקומו, שהיא מקום נחש שרף ועקרב (כלומר מקום הסטרא אחרא) ודרכו שם עדת השם להוציא בולעו מפיו, והוא הטעם שהיו עם ישראל חונים במקום אחד שנה, ובמקום אחר רק שנים עשרה שעות, שהוא כפי מה שצריך לבירור הניצוצות שישנם במקום ההוא.

ובירור הזה אין כוח בעולם שיכול היה לעשותו זולת קדושה השלימה, ובסוד שלימות שהוא מחברת הכללות ומחברת הפרטות, דהיינו קדושה השלימה שהיא השכינה וישראל והתורה ומחברת הפרטות שהם שישים ריבוא נשמות קדושות, ומחברת הכללות הוא משה רבינו בסוד הכתוב בישעי' (סג, יא) ויזכור ימי עולם משה עמו, כי הוא אילן שממנו נוצצו נשמות שישים ריבוא שהיו שם ושברו מלתעות עול וביררו בירור עצום [ועל זה אמר ר' שמעון בן זווה"ק (שמות יד, יג) זכאה חולקיהון דישראל דהא רעיא כמשה אזיל בגיווהו דכתיב ויזכור ימי עולם עמו, ויזכור ימי עולם דא קודשא ב"ה, משה עמו שמשא שקול היה ככל ישראל].

וכפי זה תכלית המעשה הוא כשנוסעים, שהיו נוסעים עמהם כל הדומה למין הקודש והוא מה שרמז במאמר "אלה מסעי" שאלה פסל כל המסעות שבעולם, שאין מסע כזה שהיו נוסעים עמהם הון קדוש ויקר שאין ערוך אליו, והגם שקדמו האבות ודרכו מקומות ועשו חלקם בבירור ניצוצות, מכל מקום לא הגיעו לגדר זה.

ואמר הכתוב עצמו הטעם בעילוי מסעות "אלה" דהוא לפי שהם של בני ישראל, אשר יצאו מארץ מצרים, ונצרפו בכור הברזל שהיא ארץ מצרים, ובזה היו נשמתם ראויים לברר ניצוצי הקדושה בכל מקום אשר יבואו שמה ועוד שהם "לצבאותם" שהיא שלימות הצבא אשר תשרה עליו השכינה, שהוא מספר שישים ריבוא, ופחות ממספר זה אינו בגדר השלימות, ולכן לא נתן ה' התורה רק להם שהיה בהם שלימות הצבא והיתה השראת השכינה עימם ואמר ביד משה ואהרן שמשא הוא מחברת מספר השלם, ואהרן הוא השובבין של השכינה המקריב ומיחד אליה כל הענפים כידוע בסוד הקרבן ע"כ.

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עטר"ר שליט"א

אלה מסעי בני ישראל (לג, א) אמרו חז"ל (מדרש רבא ותנחומא) למה זכו מסעות אלו להיכתב בתורה? אלא מפני שקבלו את ישראל במדבר והיו אורחיהם, ועתיד הקב"ה לתת שכר טוב למדבר, שעכשיו הוא יבש וחסר כל, אבל לעתיד לבוא יהפוך המדבר לישוב ויהיו בו מים רבים ועצים רבים.

מכאן ילמד האדם קל וחומר, מה מדבר שאין בו דעת יפרע לו הקב"ה שכרו על שאירח את ישראל, כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ונותן לו מזון ומהנהו מנכסיו על אחת כמה וכמה שיקבל שכר כפול ומכופל מאת הקב"ה.

ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה (לג, כד)

מעטים מאד הם האנשים, הזוכים לחיים שיש בהם רק שלווה ונחת, פרנסה טובה ובריאות מושלמת, ללא כל צרה וקושי כלל. מרבית בני האדם סובלים מצוקות וקשיים בשטחים שונים יסורים שונים באים לעולם, ובהם מתמרקים עוונותיו של האדם. הפסוק אומר: "ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים (ויקרא כב, ז), ורמז יש כאן: אם מקבל אדם את יסוריו באהבה ממרקים הם את חטאיו, וכשמגיעה העת "ובא השמש" - ששוקעת שמשו והולך הוא אל בית עולמו, אזי "וטהר" - טהור הוא משום שכבר נזדכך, "ואחר יאכל מן הקדשים", היינו שיאכל וישבע מזיו השכינה בגן עדן. במלות הפסוק כאן: "ויסעו מהר שפר..." נרמז עניינו של אדם, שלא הזדכך ביסורים, וכך מפרשים "ויסעו מהר שפר" - רומז לאדם שנסע מעולמו, שהיו לו תענוגות רבים ושר עליו גורלו במאד, אך לאחר מכן "ויחנו בחרדה" - משום שלא נזדכך ביסורים, יש לו לחשוש מעוונותיו.

על פי זה אפשר לפרש גם את הפסוקים: "ויסעו מיטבתה ויחנו בעברנה" (לג, לד) - אם הולך האדם מכאן, כשהוא מלא כל טוב, ולא סבל כלל לצורך ניקוי העוונות, אזי "ויחנו בעברונה" - מלשון עברה חעם. אולם "ויסעו מעברונה ויחנו בעציון גבר" - אם רוצים לנסוע ולברוח מהעברה ומחרון האף, יש לחנות ב"עציון" - לקחת את העצה שנתן לנו משה רבנו, שתמיד הוכיח בה את אבותינו: יש להסתפק במה שנתן הקב"ה, ולא לשאוף למותרות! "רב לכם..."

ואם לא תורישו את ישיבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינים בצדיכם וצרו אתכם על הארץ

אשר אתם יושבים בה (לג, נה)

כתב רבינו האור החיים הקדוש לפרש את הפסוקים, שאם עם ישראל בכניסתם לארץ ישראל, לא יורישו ויגרשו את האומות, ויחשבו הדבר לריווח ושמחה שיהיה להם עבדים בשפע, טעות היא בידם, ואדרבה נהפוך הוא והם הגויים יהפכו לקוצים בעיניהם של בני ישראל. וסוף דבר יהיה, שלא רק שהגויים ישתלטו על חלקים שאין בני ישראל דרים בהם, אלא אפילו במקומות שכבר התיישבו חכו בו ישראל, ישתלטו הגויים עליהם ויגרשו אותם. ובה מפרש רבינו הקדוש, איך כתוב כאן 'והיה' שהוא לשון שמחה, והרי מדובר כאן על עונש אם לא יכבשו את הארץ? אלא מפרש רבינו, שאם עם ישראל יהיו בשמחה ויחשבו שיהיה להם ריוח מזה שלא יכבשו ויגרשו את הגויים מהארץ, ויהיה להם עבדים בשפע, הם טועים טעות חמורה, ולא רק שלא ירויחו, אלא יפסידו שיבואו אומות אלה שלא הורישום, והם ישתלטו על החלקים שכבר יושבים בהם ישראל.

בניני חיים

אלה מסעי בני ישראל (לג, א)

מובא בספ"ק (שלחן הטהור חידושי הרי"ם) שכל הניסיונות שעובר האדם במשך חייו הם חלק מאותן מ"ב מסעות שעברו אבותינו במדבר, וכל איש ישראל עובר המסעות.

הליכת אבותינו במדבר היה עבורנו כמורה דרך וכמראה מקום, בבחינת 'מעשה אבות סימן לבנים', שעל ידי הליכתם ונסיעתם באותן מ"ב מסעות ומ"ב המצבים, סללו לנו דרך וישרו מסילה עבורנו עד סוף כל הדורות – דור ודור ותהפוכותיו – להודיע כי כך הם סדרי החיים, מ"ב מסעות הכוללים הכל.

גם הגאון החיד"א זצ"ל (בנחל קדומים פרשתו) מביא כעין דברים הללו, שבמסעות בני ישראל כלולים מסעות ישראל עד סוף כל הדורות, וסמיך אדרשה, דר"ת של הפסוק אלה מסעי בני ישראל הם גם ראשי התיבות של ארבע הגלויות א'דום מ'די ב'בל י'ון, ולהודיעך בא שכל אלו הגלויות כבר נכללו במסעות בני במדבר

והוסיף הרה"ק מאטניא זי"ע (שארית מנחם) דהנה אמרו חכז"ל (בבא בתרא י' ע"א) גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, ע"כ ה"ת הנ"ל מכוונים גם להר"ת של מתן בסתר יכפה אף (משלי כ"א י"ד) עכ"ל.

ואפ"ל דרמז הוא שבצדקה ובפרט שניתנת במתן בסתר, אפשר לצמצם את הניסיונות והמסעות שצריכים לנו לעבור עד לגאולה השלימה בכלליות ובפרטיות.

(רבינו זי"ע ב' אור אביגדור)

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים. (לג, א).

לכאורה למה לו למימר שיצאו מארץ מצרים, והלא דבר זה גלוי וידוע לכל. ונראה דהנה בהטעם על מה שהוצרכו למסעות הללו ולא נכנסו תיכף לארץ ישראל הוא משום שבאו מארץ מצרים והיו משוקעים במ"ט שערי טומאה של מצרים ערות הארץ, ולכן הוצרכו לשהות במדבר להזדכך שם, כי טירדת המסעות היו ממרקין הזוהמא שבהם. ולכן אמר הכתוב אלה מסעי בני ישראל, ושלא יקשה למה נתלבטו בכל כך הרבה מסעות ולא נכנסו לארץ תיכף ומיד, לזה אמר אשר יצאו מארץ מצרים, לכן החקקו להוציא זוהמתן במשך שהותם במדבר.

(ישמח משה)

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים (לג, א). אל"ה נוט' ה'שבינו א'בינו ל'תורתך, ה'טה א'זנך ל'רנתי (תהילים פח, ג) על ידי שמחשבות הלב מוקדשות להתבוננות בלימוד התורה ובתפילה, "אשר יצאו מארץ מצרים" יוצאים ונחלצים מכל הדברים המיצרים ומכל פגעי העולם.

(ליקוטי ישועות משה)

ויסעו מקברת התאווה ויחנו בחצרת (לג, ז).

רמז שנסעו מקברות התאווה שקברו חמדת התאווה והמותרות למדריגה יותר, ויחנו בחצירות שדמו העולם הזה רק לחצר, להכין עצמו בתורה ובמצות ובמעשים טובים, לכנס לחיי עולם הבא, וכדתנן (אבות ד, טז) העולם הזה דומה לפרחודור התקן עצמך כדי שתכנס לטרקלין.

(תורת משה – מב' חתם סופר)

ויעל אהרן אל הר ההר על פי ה' וימת שם וגו' בחדש

החמישי באחד לחדש. (לג, לח) משה ואהרן שבחר בהם הקב"ה הם מאירין לעולם לבניי בכל הדורות כמ"ש (חולין ז, ב) גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם. ונחלתם לעולם תהיה. ומיתת אהרן כתיב בתורה ויעל כו' בר"ח אב. כדי שזכותו יעמוד לנו בזה הזמן השפל. כענין דאי' (סוטה יד, א) במרע"ה שנקבר מול בית פעור, להגן בזה המקום השפל מכל המקומות. כן הוכן אהרן להגן בזה החודש, ובזכותו נזכה לבנין בית המקדש. כי ביהמ"ק נחרב ע"י שנאת חנם, ואהרן הוא היפוך זה לגמרי שרדף שלום ואהבה לכן ה' הוא יסוד ביהמ"ק.

(שפת אמת)

ועל הקושיה השניה שהקשו כל המפרשים מש"כ "מוצאייהם למסעיהם" וחזר וכתב מסעיהם למוצאייהם נביא דברי קודש של הספ"ק מאור ושמש (שעליו אמרו הצדיקים שהספר הוא כשולחן ערוך לחסידות) שכתב לפרש הפסוקים, והקדים להביא אחד מ-מ"ח דברים שהתורה נקנת בהם והוא שיהיה "בדיבוק חברים" שזה ההנהגה שצריך מאוד מאוד בדור הזה, דהיינו בהתאספן בני ישראל יחד ממוצאייהם בנוסעם במסעיהם יחד אל הצדיק, והתועלת הוא כך, בדרך כל איש הוא שהוא ישר בעיניו ומחזיק עצמו לצדיק וחסיד ולמדן ובעל מידות טובות, ואינו רואה על עצמו שום רע, מה שאין כן אם הוא בהתאסף ביחד אל הצדיק, ושם הוא מוצא אנשים יראים ושלמים גדולים בתורה ובמידות, וגם אנשי שם צעירים בימים שהם מתאמצים בעבודת השם יתברך, ואף זקנים בשנים ואע"פ כן הם נכנעים להצדיק והם משתוקקים לעבודת השי"ת, וגם מוצא שם עשירים גדולים ואע"פ כן הם נשברים ונכנעים עד מאוד לפני הצדיק, וכן עניים ואע"פ כן הם מפנים דעתם מהצער שלהם וגם הם מתאמצים לעבוד את השי"ת בשמחה טוב לב.

והנה האדם שבא לשם ורואה כל זה, אז לבדו ימס בקרבו כמים, ונעשה נכנע ונשבר לבו לפי כל אחד ואחד, והוא מלא שמחה ואהבה ולכן הוא בא לידי לב נשבר ועושה תשובה על כל אילתו שעשה ומה גם בראותו את הצדיק, אז הוא בטל ממילא, ונעשה כאין וממילא נופלים ממנו המידות הרעות, וזה הכל בא מדיבוק חברים, והוא יוצא ממיצר ויכול לבוא לעבודת השם יתברך באמת.

ובזה מפרש הפרשה "אלה מסעי בני ישראל" ואלה הוא פוסל את הראשונים, וזה בא ממסעי בני ישראל אל הצדיק, ע"י סיעת חבורות וכיתות להצדיק ובכך נופל ממנו השפלות והמידות רעות, וע"י זה נעשה נכנע לפני חבריו ואוהבו, והוא נקרא דיבוק חברים וכל זה נעשה ע"י הצדיקים שעושים זאת וזה הפירוש "אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם" שכל אחד יוצא מהמצר ומהארציות, ונעשים צבאות השם, ביחד בלב אחד ועל ידי מי נעשה זאת אמר הכתוב "על ידי משה ואהרן" שהם הצדיקים שבדור, ודרך הצדיק הוא להקטין את עצמו ולתלות כל הגדולה אל הקב"ה, דהוא עושה זאת הפעולה יהיה כולם באגודה אחד ובדיבוק חברים, ולא תולה על עצמו לומר שידו היתה זאת, וזה מש"כ הפסוק וכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה', דהיינו מה שיצאו כל אחד ואחד דהיינו וחזר ואמר ואלה מסעיהם למוצאייהם, וכאן כתוב "ואלה" שהוא מוסיף על הראשונים, דהיינו שיש להם זכויות וקדושה נוסף על המצות ומעשים טובים שהיה להם כבר, וכל אחד ואחד נעשה מלא זכויות ומוסיף על הראשונים ולכן כתוב ואלה שהוא מוסיף שהוא מוסיף וכתב הפסוק מסעיהם דהיינו החבורות והסיעות כשחוזרים למוצאייהם, הם מלאים זכויות ומוסיף על הראשונים ע"כ.

הרי רואים אנו מדברי קודשו איך היתה הנסיעה לצדיקים ומה היתה המטרה שלהם שהיה אך ורק עבודת השי"ת ביראה ואהבה ובדיבוק לצדיקים ובדיבוק חברים טובים ויראי השם ובה היה כל עסקם, ומה נאמר ומה נדבר שהדור ירד בענין הזה מאוד ואין כמעט דורש ומבקש על רוחניות בלב שלם, אלא הכל רק על גשמיות וכבר האריך בזה הרה"ק בעל התניא בספרו ליקוטי אמרים באגרת הקודש ע"ש בדברות קודשו.

אבל באמת אמרו שאין לזלזל גם על הנהגה הזאת שאע"פ שאדם בא לצדיק על גשמיות מ"מ יש לו אמונה בה' ובמשה עבדו, ומקיים מאמר חז"ל שאמרו שבצרה יש לאדם לילך אצל חכם שייבקש רחמים בעדו, וגם בעצם ביאתו להצדיק זה מחזיר את האדם למוטב, אם הוא מוצא שם חסידים ואנשי מעשה שלומד מהם לעבודת השם, ובע"כ יענה אמן בעז"ה.

ויעזור ה' שנזכה בימים האלה שהם ימי המצרים להתחזק באהבת חברים ובכללות אהבת ישראל, ובה נתקן את החטא שבא לידי חורבן בית המקדש שאמרו חז"ל שבא מתוך שנאת חנינם, ובזכות שנהיה ביחד כאגודה אחת לעבודת השי"ת נזכה שה' יהפוך לנו הימים האלה מיגון לשמחה ומאפילה לאור גדול ונזכה לקבל פני משיח צדקינו מתוך רחמים וחסדים מגולים בקרוב ממש אמן ואמן.

נעימות התיים

"ולאן השלכתן את הכל?" – שאל הבעל המבוהל. "מה פירוש לאן? לפח האשפה!" – משיבה האשה, שעדיין אינה מבינה על מה הבהלה הגדולה. בשומעו זאת, רץ הבעל במהירות רבה אל ביתן האשפה, ולשמחתו הוא רואה שהשקיות שפוננו מהמרתף עדיין שם. לאחר שחייטט ממושכות בין שקיות האשפה, איתר את השקית עם חבילות הכסף שהיתה מונחת אף היא בפח... היה זה ביום רביעי. האשה ניקתה את המרתף ביום שני, והמשאיות של איסוף הזבל במונסי, אוספות את האשפה ביום חמישי! ברגע זה עמד בעל הבית נדהם ומשתאה לנפשו לראות את הנס הגדול שעשה עמו הקב"ה, ואת השכר העצום ששילם לו על רצונו לקיים מצוות הלוואה. שהרי רק בשל הסכמתו לקיים את המצווה באופן מיידי, הזדמן לו לגלות את דבר ניקוי המרתף על ידי אשתו, ואת השלכתה של שקית-המזומנים לפח הזבל. וכיוון שרצה הקב"ה את מעשיו, עזרו גם בכך שהדבר היה יום אחד לפני שאוספים את האשפה.

(ברכי נפשי)

הנאמן שילוה לו את הסכום הזה. החבר, שהכיר בו ובנאמנותו, וידע שאפשר לסמוך עליו במאת האחוזים, לא ראה בכך כל בעיה, ואף גילה לסוחר שבשנתיים האחרונות צבר לעצמו סכום כסף גדול לחתונת בתו, המסתכם ברבבות דולרים, ולעת עתה אין לו צורך בהם. את סכום הכסף הסתיר האיש במרתף ביתו, ולא גילה על כך לאף אחד, אפילו לא לאשתו. הוא ירד עם חבירו הסוחר אל המרתף, ניגש אל הפינה שבה החביא את הכסף, וביקש להוציאו. בהגיעו לשם, נפלטת מפיו זעקת שבר. השקית איננה! הוא מחפש בכל החורים והסדקים, אבל לשווא! הכסף לא נמצא. הוא עולה, כאחוז-טירוף, אל הבית, ושואל את אשתו האם מישהו היה במרתף בזמן האחרון. אשתו, שלא הבינה מדוע בעלה מבוהל כל כך, השיבה כמסיחה לפי תומה שאכן היתה לי השבוע עוזרת, והחלטנו להתחיל לנקות את הבית לקראת חג הפסח (האירוע התרחש בחודש אדר). החלטנו שהמקום הראשון הזקוק לניקיון הוא המרתף, ואכן החילונו לנקות שם את כל השטח, ואף פינינו את כל השקיות הישנות, וכל החפצים שאין בהם תועלת.

אלה המצוות" (לו, יג) כלל זה צריך להיות חודר במוחו של כל יהודי: ממצווה לעולם לא מפסידים. לבד מהשכר הרוחני שיקבלו עושי המצוות בעולם הבא, ממתין להם גם שכר רב בעולם הזה. הנה לפנינו סיפור ששיגר לנו הרב נטע-שלמה זילבער מהעיר מונסי שבניו יורק. הרב זילבער מדגיש שלפני שהוא מעביר את הסיפורים אל הגר"י זילברשטיין, הוא הולך ומברר על אמיתותם בירור אחר בירור. הוא אינו סומך על אף אחד, אלא מקפיד לפגוש את בעלי המעשה ושומע את כל הפרטים מפייהם, ורק אז הוא מעביר את הסיפורים לפרסום. הסיפור הנוכחי החל כאשר אחד התושבים החרדיים במונסי ניגש לחבירו, וביקש ממנו הלוואה גדולה. הוא סיפר שמדי כמה חודשים הוא נוסע לסין כדי להזמין סחורה עבור העסק שלו, ותמיד הוא משלם במזומן, ומקבל מחיר מוזל מאוד. מחירה של הסחורה שאני רוכש בסין מגיע כל פעם לכמה רבבות דולרים, אמר הסוחר לחבירו, וגם הפעם אני זקוק לסכום כזה, אבל בשל מצבי הכספי הדחוק, אין בכיסי הפעם פרוטה לפרוטתה. הוא ביקש מחבירו

עובדות חיים

מות יומת הרוצח (לה, יז) סיפר הרה"ק ר' מענדל מדעש זיע"א שפעם אחת בא איש פשוט בעל עגלה אל הרה"ק מצאנז זיע"א, והרה"ק מצאנז נתן לו עליה, על אף שהגבאים לא רצו לעשות הוספות, וסיים בפרשת ערי מקלט "מות יומת הרוצח". במוצאי שבת לא רצו החסידים לנסוע עמו בפחדם שהוא רוצח. אבל הרה"ק מצאנז אמר שיכולים לנסוע עמו. כמה שבועות לאחר מכן, סיפר האיש להרה"ק ר' מענדל, שמאז ומעולם היתה לו מדה קשה שרגיל היה להכות בביתו, ואף שהיה יודע ומבין שאין לעשות זאת, לא היה בידו כח המעצור. ומאז שהיה בצאנז, נפסק ממנו ענין זה. ואמר על זה ר' מענדל, שזה היה כוונת הרה"ק מצאנז "מות יומת הרוצח" שמדת הרציחה שבו יומת ויסתלק ממנו. **ולא תחניפו** (לה, לג) הגאון רבי שרגא פייבל מנדלוביץ זצ"ל נסע לגייס תמיכה לשיבתו מתלמידו לשעבר שפרש בנתיים מדרך היהדות. האיש היה עשיר גדול וקויה הרב מנדלוביץ שיסכים לתמוך במקום שלמד בו בילדותו. העשיר קיבל את פני רבו בסבר פנים יפות וציפה לדברי ברכה ושבח חמים למרות חטאיו כי הרי רבו נזקק לו. לתדהמתו שומע הוא מרבו דברי תוכחה נוקבים והבעת צער על שהעמיד תלמיד כמותו... העשיר הנדהם התרשם מטוהר ליבו של רבו שאינו נושא פנים בעבור בצע כסף והגיש לרבו תרומה כספית גדולה במיוחד. (שלוחא דרחמנא)

ויסעו וגו' ויחנו וגו' (לג, ה) שאלו פעם את הגאון רבי יחיאל מיכל אפשטיין זצ"ל בעל "ערוך השולחן" מדוע נוהגים הרבנים לחתום אחרי שמותיהם "החונה פה קהילה קדושה", ולמה לא כותבים "היושב פה קהילה קדושה"? השיב הגאון: המילה "יושב" משמעותה קביעות ושלווה, אך אין לך רב בישראל שכסא הרבנות שלו הוא יציב. תפקידו של הרב הוא להטיף מוסר ולהוכיח את בני עדתו ובוודאי ימצאו בקהילתו אנשים תקיפים ובעלי זרוע שייגיבו בתוקפנות ובשחצנות וירדו לחייו של הרב, עד אשר יהיה נאלץ לעזוב את כסא הרבנות שלו ולנווד ולבקש לו מקום חדש, ולכן הוא תמיד בגדר "ויסעו ויחנו". לפיכך חותם הרב תמיד אחר שמו "חונה" ולא "יושב". **והקריתם לכם ערים** (לה, יא) אומר בעל חידושי הרי"ם שמפסוק זה לומדים כיצד יש לנהוג עם אדם כזה שנכשל בעבירה חמורה, וכעת הריהו נרדף, ונפשו מרה עליו על שהרג נפש בשוגג, וכאילו אינו מוצא לו מקום בעולם. שאז מאיר לו הקב"ה פנים ואומר לו: "ושמתי לך מקום" – עדיין לא אבדה תקוותך. יש לך אכסניה בה תנצל מרודפי נפשך. מעשה בילד שנכשל ב"מבחן כניסה" לתלמוד תורה ולא נתקבל. באה אמו אל הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל כשהיא בוכיה ופורקת ידה: "מה עושים"? מיד הלך הרב צדקה בעצמו אל מנהל הת"ת ושידל אותו: "הגע בנפשך, נניח שהיה ילד שהצליחו להציל זה עתה מן השבי בירדן, אצל הערבים. אינו יודע אפילו צורת אות יהודית, כלום מסרב היית לקבלו!?! והטיעון הזה, כמצופה, עשה את פעולתו. הילד נתקבל. (וזאת ליהודה)

הליכות חיים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מרבני אנ"ש ומח"ס גם אני אודך

יוצא מעיר מקלט אם מברך הטוב והמטיב

ממנו עמו. אבל בהנאה לבד בראיית פירות חדשים, לא מצינו. שא"כ למה שאלו בילדה אשתו זכר: מאן איכא אחרינא בהדיה? ואמרו: דהתם נמי, איכא אשתו בהדיה. תיפוק ליה משום בני ביתו ובניו, דנהנים ושמחים עמו. ואפילו הכל נהניו בילידת הזכרים. אלא שהנאת תועלת קאמר. ובלידת אשתו זכר, יש לאב ולאם הנאת תועלת. חדא: דהוה להו חוטרא לידה ומרא לקבורה. ועוד: שהוא כירך האב והאם. ומדת כל אדם תאבין לו ליורשן. עכ"ל. והיינו שהסביר מאי טעמא בלידה הוי תועלת, רק בגלל שיהיה מרא וחוטרא, או ירכו, דהיינו תוספת לאב ולאם, אך כל סוג הנאה אחרת, לא.

גם נראה לענ"ד למאי שכתב בשו"ת משנה הלכות (חי"א סי' קע"ח) באריכות שמה שאיתא בברכות הנ"ל ברכת שהחיינו (וכן הטוב והמטיב) זהו רק דברים השמחים אצל רוב בני אדם, או עשירים או עניים, אך מה שיש כל מיני אנשים מיוחדים שנהנים מדברים מסויימים, לאו כל כמיניהו לברך. ע"ש. וא"כ דון מינה להכא שזה רק הנאה לרוצחים, ולא לשאר אינשי דעלמא. עכ"ל הגר"י רוט שליט"א.

שהחיינו, כמו התם כשהוא יורש ואין איתו עוד יורשים שמברך שהחיינו.

ברם לא נהירא לענ"ד שיברך לא שהחיינו, ולא הטוב והמטיב. דנראה לענ"ד פשוט שכל הברכות האלו נתקנו רק כאשר יש לו דבר חדש, דהיינו שנתוסף לו דבר חדש, כמו כל הדוגמאות שם בברכות, או ירושה או גשמים וכו', שבכל הדברים האלו נתוסף לו משהו חדש, אך הכא הרי גם בעיר מקלט יש לו הכל, כמו שחז"ל חייבו מכוח דינא דוחי, דעביד ליה מידי דתיהוי ליה חיותיה, ומה שלא יכול לצאת מפחד גואל הדם, ועכשיו יכול, אטו משום כך יברך, אטו אם היה לו אריה או נחש מחוץ לעיר שלא יכול היה לצאת מחוץ לעיר, ובא אדם והבריח או הרג המזיקין שעכשיו יכול לצאת מהעיר, אטו נימא שיברך, הלא הסברא הישרה אומרת שלא יברך.

ואפשר להסתמך לענ"ד ע"ד שו"ת הרשב"א (חלק ד' סימן ע"ז) וז"ל: תשובה: לא בכל דבר שנהנה הוא ואחרים עמו, מברך הטוב והמטיב. שאם כן, אפי' אקרא חדתא יברך הטוב והמטיב. אלא בדבר שיש לו תועלת והנאה בו, ולאחרים עמו. כגון: ירידת הגשמים וירושת הקרובים. ואפי' בריבוי יין, ואחרים נהנים ושותים

בפרשתנו כתוב, כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו. (במדבר ל"ה, כ"ח)

בגמרא ברכות (דף נ"ט ע"ב) איתא, מת אביו והוא יורשו, בתחילה אומר ברוך דין האמת, ולבסוף הוא אומר ברוך הטוב והמטיב. ע"כ.

הסתפקתי, האם רוצח בשגגה שגלה לעיר מקלט ומת הכהן גדול, והוא יוצא מעיר מקלטו, האם מברך הטוב והמטיב, או לא, ?

הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי שליט"א, כתב לי וז"ל, לא מסתבר. עכ"ל.

הגאון הגדול רבי אביגדור הלוי נבנצל שליט"א, כתב לי וז"ל, כן, כי נעשתה לו טובה. עכ"ל.

הגאון רבי ישראל רוט שליט"א (מח"ס עיר מקלט ב"כ), כתב לי וז"ל: לכאורה מה שנקט כת"ר נ"י השאלה דוקא בגוונא של הטוב והמטיב, שזה מבואר שם בברכות כאשר יש גם טובה לו וגם לאחרים, והיינו שבעיר מקלט יש עוד רוצחים, אך באמת מע"כ נ"י יכול היה לשאול שאילתו גם כשאר עוד רוצחים, והנידון הוא אם יברך

קול קראלי

מהנעשה ונשמע ♦ שיחות ♦ דרשות ♦ ניגונים
ממרן רבינו הגה"ק זי"ע ויבלט"א מרן רבינו הגה"צ שליט"א

077-2252144

שמעו ותחי נפשכם

זקוקים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו' תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז התורני "אמונת חיים"

רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 08-8659931

כתובת לתגובות ולקבלת הגליון

במייל: 3118494@gmail.com

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק מנחם עזריה זי"ע
בן הרב יצחק ברכיה ז"ל מפאנו
נלב"ע ד מנחם אב ש"פ
ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

אדונינו מורינו ורבינו
הגה"ק יצחק צבי משה זי"ע
בן רבינו אביגדור מוזס זצ"ל
מקראלי

נלב"ע ד' טבת תשעט

זכותו יגן עלינו ועכי"א

ת. נ. צ. ב. ה.

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק שמשון זצ"ל
בן הרה"צ פסח זי"ע
מאוסטרופולי
נלב"ע ג' מנחם אב תש"ח

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק בן ציון זצ"ל הי"ד
בן הרה"צ שלמה זי"ע
בעל קדושת ציון מבאבוב
נעקדה"ש ד מנחם אב תשא